

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinæ Vtrivsque Signatvræ Referendarii
Compendium Omnium Operum de Theologia Morali,
omnibusque conscientiæ nodis**

Bonacina, Martino

Coloniæ Agrippinæ

Baptismi materia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41152

poralis. Quòd si autem contingat, illam contritionem in aliquo esse imperfectam, tunc non tollet omnem poenam temporalem, & erit imperfectus baptismus fluminis.

Quæres: Sitne Baptismus tum fluminis, tum sanguinis Sacramentum. Resp. Nullo modo posse vocari sacramentum. 1. Quia ad essentiam sacramenti pertinet certa verborum forma, & materia, ut dixi; at in neutro baptismorum istorum est certa forma, aut materia, maxime in baptismo fluminis; quia sola contritione interna, quæ sensibilis non est, potest quis salvari. 2. Quia Concil. Flor. & Trident. septem tantum numerat sacramenta. 3. Quia sacramenta sunt media, & remedia ordinata ad Dei gratiam consequendam, quale certè non est martyrium. 4. Quia martyrium est actus magnæ charitatis & fortitudinis; contritio verò vel desiderium baptismi est propriè actus virtutis poenitentiae. 5. Quia sacramentum cum sit signum, debet aliquam habere similitudinem cum suo effectu. Unde sequitur, neutro baptismo, vel sanguinis, vel fluminis imprimi characterem, quia character est proprius effectus sacramentorum. 2. Sequitur solù baptismum fluminis esse propriè dictum baptismum, quia solus propriè est sacramentum.

Materia Baptismi.

9. Materia remota Baptismi est aqua naturalis: dico, naturalis, ad excludendâ cerevisiam, sudorem, lac, urinam, lacrymas, sputum, seu salivam, aquam rosaceam, aquam distillatam, aquam à vite profluentem, aut alium liquorem artificialem specie differentem ab aqua naturali. tom. I. de Baptismo, disp. 2. quest. 2. punct. 3. n. 1. & 2.

10. Validè ergo baptizat, qui utitur aqua maris, putei, fontis, pluviae, balnei, etiamsi ex sulphure, aut cinere defluat; sive aqua calida sit, sive frigida, sive tincta colore, sive densa, &c. sive profluxerit à nive, aut à gelu, aut à sale, (sal enim fit ex aqua naturali falsa) secùs dicendum de glacie non liquefacta, quæ sic abluere non potest. Nec debet aqua naturalis ita alterata & mixta esse cum alio corpore, aut liquore, ut amplius non sit apta ad abluendum, qualia sunt brodium, aut lixivium bene decoctum, aut lutum, aut similia, quæ nequeant amplius aqua denominari. *ibid. num. 3. & seq.*

Neque potest minister Baptismi, seclusa iusta necessitate adhibere

adhibere quamlibet aquam naturalem, veram, & puram, sed
aquam sacrorum fontium. Et materia Baptismi non sunt duæ
vel tres guttæ aquæ. *ibid. n. 8. & 9.*

11. Baptizatus cum materia dubia, rebaptizandus est sub
conditione cum materia solita, & consueta, si supervivat:
neque in Baptismo præter aquam adhibendus est ignis, con-
tra aliquos hæreticos *ibid. n. 10 & 11.*

12. Materia proxima Baptismi est ablutio, seu contactus
successivus, quo aqua successivè contingit corpus, qui au-
ferendis animæ sordibus deserviat. Hæc ablutio fieri potest,
sive immergendo corpus in aquam, sive infundendo, & ap-
plicando aquam corpori: ad quam abluionem faciendam,
sufficit illa quantitas aquæ, quæ sufficit ad abluendam cor-
poris partem, qua abluta possit homo dici ablutus: servan-
da est tamen ministro ex officio Baptismi consuetudo Ec-
clesiæ suæ Cathedralis. *ibid. n. 13. & seq.*

13. Quæres, an validus sit Baptismus, si aqua vestes tan-
tummodo attingat, aut aliquid aliud extra carnes? Resp. ne-
gativè: & consequenter invalidus est Baptismus, si aqua so-
los capillos attingat. *ibid. n. 21. & 22.*

14. Non potest baptizari infans in utero matris existens,
qui necdum prodit in lucem; si tamen prodiit aliqua ex par-
te, Baptismus in necessitate est administrandus in qualibet
parte corporis, etiam in solo digito, si nequeat in capite ba-
ptizari. Non censetur baptizatus infans, qui ad sacrum fon-
tem defertur, si ante abluionem moriatur: secus dicendum
de eo infante, qui à proferente formam, in flumen proiice-
retur, aut in puteum, quamvis hoc non sit faciendum; si
fiat nihilominus, tenet Baptismus; sicuti si fune mittatur
in flumen, & vivus extrahatur: potest enim denominari ab-
lutus. Valet item Baptismus, quando infans aquæ è tecto
desluenti submittitur: denique finita qualibet abluione
perficitur sacramentum: valetque Baptismus, si puer aut
Sacerdos moriatur post primam immersionem. *ibid. num. 25.*
& seq.

A D D I T I O.

Quæres: Quæ pars corporis ordinariè sit abluenda in
baptismo. Resp. Necessitate præcepti Ecclesiæ esse abluen-
dum caput, patet ex usu Ecclesiæ, ita docet Chrysost. Au-
gustin. *in cap. 3. Ioan. & D. Thom. in 3. p. q. 66* probat quia in
capite sunt omnes hominis sensus: ac proinde eo abluto, to-
tus

tus homo rectè dicitur baptizatus Confirm. Quia baptismus ordinatur ad expiandum peccatum originale quod maxime infecit partem hominis sensitivam; unde si quis aliam corporis partem ablueret, peccaret mo taliter. Resp. 2. cum Bonacina; uti paulo superius, necessitatis tempore sufficere abluionem principalis partis alicujus corporis, ut brachii, pectoris, dorsi; si enim minima tantum pars ablueretur, redderetur dubius baptismus; secus, si unaquæque manus.

Forma Sacramenti Baptismi.

15. Forma sacramenti Baptismi sunt hæc verba: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij & Spiritus sancti* In forma exprimenda est persona, quæ baptizatur, sed non est necessarium directè exprimere personam baptizantis. Similiter exprimenda est actio, quæ circa baptizatum exercetur; sive exprimat per verbum *baptizo*, sive per verbum *abluo*, sive per verbum *mergo*. Præterea exprimenda est unitas divinæ essentiae & tres personæ sanctissimæ Trinitatis: quare invalidus erit Baptismus in nomine Christi collatus, aut in nomine Dei, vel S. Crucis. Mutatio substantialis adhibita in verbis formæ, invalidum Baptismum efficit. Hinc fit, ut utens forma Græcorum, validè baptizet. Idem dic de eo qui baptizaret omiſſa particula *Ego*; secus dicendum si baptizaret in nomine Genitoris, Geniti, & Spirati; validus tamen esset Baptismus, si loco filii, diceretur, *Verbi*. His adde invalidum esse Baptismum si dicatur, *intendo te baptizare*, aut si puer moriatur nondum finita forma Baptismi; aut si conferatur Baptismus in nomine & virtute beatissimæ Virginis, aut Sanctorum. Invalidus est similiter Baptismus, quem quis sibi confert, dicendo, *Ego me baptizo*; possent tamen duo se invicem baptizare tempore necessitatis, dicendo: *Ego te baptizo*. quod si duo unum eodem tempore baptizarent, & unus ablueret, alter verò formam proferrèt, non teneret Baptismus. Unde infer non esse validum Baptismum, quando unus incipit formam Baptismi, & alter eam perficit. Adverte præterea validum esse Baptismum administratū lingua vulgari, etiā quando omitterentur tres illæ particule, *Amen, Ego, In*, quia sensus formæ non destruitur, neq; error circa personam baptizantē reddit Baptismum invalidū. Hinc sequitur valere Baptismum collatū filio Caij, quē Sacerdos opinabatur filium Titij;